

مجتمع آموزشی، پژوهشی و درمانی پیامبر اعظم (ص)
بندرعباس

مسمومیت با الکل

شناسنامه پمفلت آموزشی کد: P.E:01/07/30-0086

عنوان	مسمومیت با الکل
تهیه کننده	رقیه کوهستانی
تایید کننده	کمیته آموزش به بیمار
سال تهیه	۱۴۰۱/۰۷/۳۰
سال بازنگری	۱۴۰۴/۰۱/۱۵
ناظر کیفی: سوپروایزر آموزش سلامت	
تأیید کننده علمی: آقای دکتر امیرحسین اسدی—متخصص طب اورژانس	

- بدیهی است در صورت بروز مشکل و مراجعه دیررس کوری و مرگ از عوارض شناخته شده خواهند بود که ممکن است قابل درمان نباشند.
- از رژیم غذایی پرفیبر حاوی میوه جات و سبزیجات در وعده های غذایی روزانه استفاده شود.
  - از نظر رژیم غذایی محدودیت غذایی وجود ندارد.
  - از مصرف دخانیات و سیگار و قلیان خودداری کنید.
  - از مصرف مشروبات الکلی با هر مقدار پرهیز کنید.
  - یک هفته بعد از ترخیص جهت ادامه روند درمان به پزشک مراجعه کنید.
  - جهت پیگیری مشکلات بینایی حتما به چشم پزشک مراجعه کنید.
  - در مسمومیت های عمده ی مراجعه به روانپزشک الزامیست.
  - لازم به ذکر است بیمار باید به مدت ۶ ماه به صورت ماهانه مراجعه کرده و تحت نظر پزشک باشد.

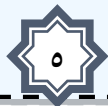
پیشگیری از مسمومیت با الکل:

- * از مصرف الکل های دست ساز خودداری کنید. زیرا سطح بالای از متانول دارد و باعث مسمومیت شدید و حتی کوری می شود.
- * از نگهداری الکل در بطری های آب و شیشه های متفرقه جهت پیشگیری از مسمومیت های اتفاقی خودداری نمایید.
- * در صورت مصرف مداوم الکل احتمال وابستگی به الکل وجود دارد. جهت ترک حتما با پزشک مشورت نمایید.

منبع:

آقای کلونی، عباس و همکاران 1397. شیوه نامه برخورد پزشکی با مسمومیت حاد متانول معاونت درمان

<https://treatment.sbm.u.ac.ir/uploads/metanol.pdf>

از آنجایی که متابولیت الکل های سمی عمدتاً مسئول عوارض آن هستند ممکن است در زمانی که بیمار به پزشک مراجعه کرده عملاً سطح متانول در خون به میزان زیادی افت کرده و تمامی آن به متابولیت های سمی تبدیل شده باشد.

قند خون و الکترولیتها:

معمولاً در مسمومیت با اتانول کاهش قند خون و در مسمومیت با متانول افزایش قند خون وجود دارد. هم چنین بعلت اسیدوز افزایش پتاسیم خون در مسمومیت با متانول دیده می شود در صورتی که از تظاهرات مسمومیت با اتانول ممکن است کاهش پتاسیم بعلت استفراغ زیاد باشد. یافته های اشاره شده ثابت نبوده و بایستی در کنار سایر علایم به آنها توجه نمود.

مراقبت در منزل:

از آنجا که هنوز خطر مرگ و یا نابینایی برای این قبیل افراد مصرف کننده وجود دارد توصیه می شود از استفاده از هر گونه مشروبات الکلی و علی الخصوص مشروباتی که توسط افراد سودجو و به شکل تقلبی و غیر استاندارد تولید گردیده، جدا خودداری گردد.

در صورتی که فردی در ۲۴ ساعت اخیر از این قبیل مشروبات استفاده کرده است یا در صورت علامت دار شدن اولین فردی که در جمع مشروبات الکلی استفاده است می تواند جهت اطمینان از عدم بروز مشکل به بیمارستان یا مرکز درمانی مراجعه کرده و از عدم بروز مشکل در ساعات آتی اطمینان حاصل کند.

شایعترین علت مسمومیت با متانول در کشور، مصرف مشروبات الکلی دست ساز (که به علت ناخالص بودن علاوه بر عوارض ناشی از اتانول)، آلوده به متانول است. این مسئله در مورد مشروبات الکلی به ظاهر استاندارد که تحت عنوان ویسکی، ودکا، آبجو، شراب و... در بازارهای غیرقانونی به فروش می رسند نیز گزارش شده است. هم چنین آن چه در کشورمان به عنوان الکل صنعتی استفاده می شود ممکن است دارای مقادیر قابل توجهی متانول باشد. در مواردی مشاهده گردیده که شیشه های فروخته شده تحت عنوان الکل طبی هم حاوی مقادیر قابل توجهی متانول بوده اند.

تظاهرات بالینی

زمان بروز علائم: متانول بسرعت از مخاط دهان و گوارش جذب جریان خون می شود بطوریکه پس از ۲ ساعت تقریباً تمامی متانول از معده و روده پاک شده و وارد جریان خون شده است.

در مسمومیت با متانول خالص علائم در کمتر از یک ساعت بروز می کنند ولی در نوشیدن مخلوطی از اتانول و متانول (الکل اتیلیک آلوده به متانول) بروز علائم تاخیری خواهد بود و میزان تاخیر به نسبت غلظت اتانول به متانول بستگی دارد بطوریکه ممکن است علائم مسمومیت با تاخیر ۳۶ تا ۴۸ ساعته بروز نماید.

علائم و نشانه های مسمومیت با الکل

پیشانی	استفراغ
تنفس آهسته کمتر از 8 بار در دقیقه	تنفس نامنظم وقفه 10 ثانیه ای یا بیشتر بین تنفس ها

آبی رنگ شدن یا رنگ پریدگی پوست	دمای پایین بدن	بهوش شدن و ناتوانی در بیدار شدن
-----------------------------------	----------------	------------------------------------

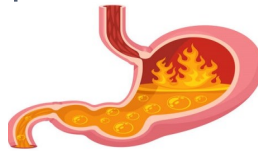
دستگاه اعصاب مرکزی (مغز)، چشم و دستگاه گوارش سه عضو هدف در مسمومیت با متانول هستند .

علائم اصلی و شایع مسمومیت شامل: سرگیجه، تهوع، استفراغ، دردشکمی و درد پشت، کاهش سطح هوشیاری، وجود اسیدوز متابولیک در آزمایشات، تشنج و اختلال بینایی می باشد .

سایر علائم: مصرف زیاد الکل می تواند باعث صدمه دیدن کلیه ها یا افزایش خطر بیماری مزمن کلیه شود .

درد کلیه پس از نوشیدن الکل ممکن است نشانه اختلال آسیب دیدگی حاد کلیه باشد. در صورت عدم درمان شخص دچار نارسایی حاد کلیه ممکن است دچار تشنج شده یا به کما فرو برود.

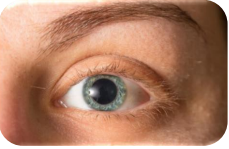
تفاوت مسمومیت الکی اتانول با متانول:

زمان مراجعه و حال عمومی بیمار: جذب اتانول (الکل موجود در مشروبات الکلی) بسیار سریع صورت گرفته و اوج علائم آن در ۱-۲ ساعت اول به شکل مستی، برافروختگی، پرحرفی، علائم گوارشی و... است ولی در مسمومیت با متانول بیمار معمولاً دیر و به طور شایع بعد از ۲۴ ساعت مراجعه کرده و وضعیت بالینی بیمار هر ساعت بدتر می شود .

علائم اولیه: بیقراری

علائم مستی: افراد دچار مسمومیت با الکل های سمی علائم مستی بارزی را از خود نشان نداده و بعلت شوک همراه انتهاهای سرد و گاه لرز دارند .

تظاهرات چشمی: بیماران دچار مسمومیت با اتانول معمولاً مردمکهای تنگ دارند و شکایتی از مشکلات بینایی نمی کنند، در صورتی که در مسمومیت با متانول مردمکها گشاد بوده و پاسخ به نور کند یا بدون پاسخ است.

بوی الکل: معمولاً در زمان مراجعه از دهان بیماران مسمومیت با اتانول بوی الکل استشمام می گردد. این وضعیت در مواجهه با بیماران دچار مسمومیت با الکل های سمی کمتر وجود دارد .

تشنج و علائم دستگاه اعصاب مرکزی: یافته های عصبی خصوصاً تشنج از علائم شدت مسمومیت در الکل های سمی است .

افزایش تعداد تنفس و (افزایش اسید خون): افزایش اسید خون از یافته های آزمایشگاهی خوب در افتراق الکل های سمی و غیر سمی است. پاسخ بدن به افزایش اسید خون به شکل افزایش تعداد و عمق تنفس است که در بالین تظاهر می کند.

گرچه مسمومیت با اتانول نیز می تواند اسیدوز خفیفی ایجاد کند، ولی معمولاً این اسیدوز خفیف خود به خود و با اقدامات حمایتی معمول و با دفع و تجزیه اتانول رفع می گردد .

اندازه گیری سطوح سرمی الکل ها: شاید اهمیت آن در ساعتهای اولیه مسمومیت بیشتر باشد اما عملاً با گذشت زمان از مسمومیت، اهمیت خود را از دست داده و حتی می تواند گمراه کننده باشد.

